

Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств: стратегічний аспект

Єршова Н.Ю.

кандидат економічних наук,
професор кафедри економічного аналізу та обліку
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

Стаття присвячена дослідженню теоретичних та практичних підходів до формування та функціонування обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств. Запропоновано схему функціонування обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства, визначено функції обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами, розроблено алгоритм постановки стратегічного управлінського обліку та аналізу основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, обліково-аналітичне забезпечення, стратегічний управлінський облік, аналіз, управління.

Єршова Н.Ю. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ОСНОВНЫМИ СРЕДСТВАМИ ПРЕДПРИЯТИЙ: СТРАТЕГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Статья посвящена исследованию теоретических и практических подходов к формированию и функционированию учетно-аналитического обеспечения управления основными средствами предприятий. Предложена схема функционирования учетно-аналитического обеспечения управления основными средствами предприятий, определены функции учетно-аналитического обеспечения управления основными средствами, разработан алгоритм постановки стратегического управленческого учета и анализа основных средств.

Ключевые слова: основные средства, учетно-аналитическое обеспечение, стратегический управленческий учет, анализ, управление.

Yershova N. Yu. IMPROVEMENT OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR THE MANAGEMENT OF FIXED ASSETS OF ENTERPRISES: THE STRATEGIC ASPECT

In the article theoretical and practical approaches to the formation and functioning of accounting and analytical support for the management of fixed assets of enterprises are investigated. The scheme of accounting and analytical support for the management of fixed assets of the enterprise is proposed. The functions of accounting and analytical support for the management of fixed assets are defined. Algorithm for setting strategic management accounting of fixed assets and analysis is developed.

Keywords: fixed assets, accounting and analytical support, strategic management accounting, analysis, management.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Довгострокове функціонування та розвиток підприємств безпосередньо залежать від наявності дієвої системи управління. Ця система є складним механізмом, який об'єднує процеси обліку, економічного аналізу, контролю з метою створення обліково-аналітичного забезпечення. Підвищення значення обліково-аналітичної інформації для потреб стратегічного управління актуалізують питання вдосконалення обліку та аналізу основних засобів, адаптації їх методів до потреб управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різною мірою проблеми формування та використання основних засобів, їх обліку та аналізу з метою надання необхідної інформації

для досягнення цілей управління досліджені в роботах цілої низки зарубіжних та вітчизняних вчених. Серед них слід назвати таких, як Л.А. Бернстайн [1], М.І. Бондар [2], Т.А. Бутинець [3], М.А. Вахрушина [4], Н.Ю. Єршова [5], В.Г. Когденко [6], А.В. Максименко [7], Є.В. Мних [8], Г.В. Савицька [9], Ч.Т. Хорнгрен [10], А.В. Шайкан [11]. Сьогодні закладені теоретико-методологічні основи обліку та формування інформації в бухгалтерській звітності про основні засоби підприємства, досліджено проблеми аналітичної підтримки управлінських рішень тактичного та стратегічного характеру з формування і використання основних засобів підприємств.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак безперерв-

ний процес розвитку економіки та її нинішній стан вимагають проведення подальших досліджень, спрямованих на формування обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розвиток теоретично-методичних положень з формування обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами в контексті забезпечення довгострокового функціонування та розвитку підприємств.

Методологічною основою дослідження стали фундаментальні та прикладні дослідження в галузі бухгалтерського обліку, аналізу, управління. Використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, такі як аналіз і синтез, порівняння й узагальнення, системний та структурний аналіз.

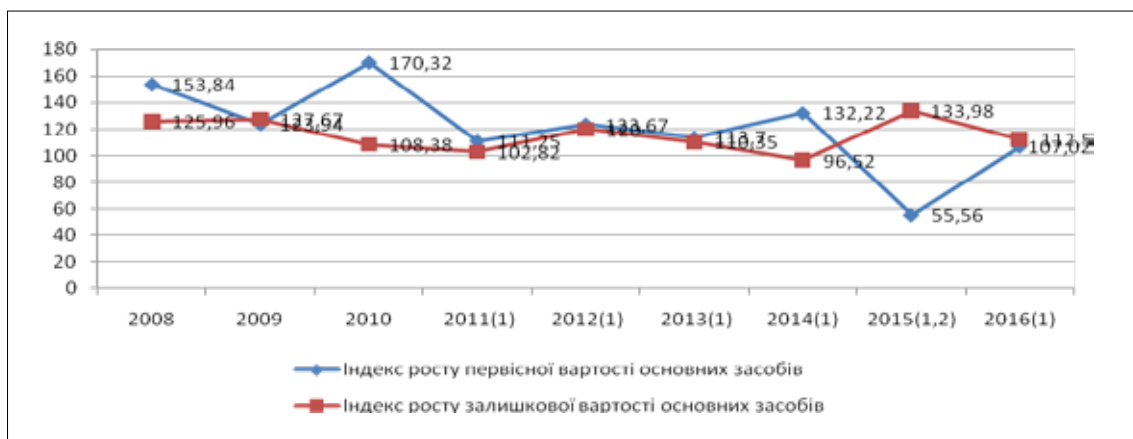
Виклад основного матеріалу дослідження. Основні засоби становлять основу їх матеріально-технічної бази, зростання і вдосконалення яких є важливою умовою подальшого розвитку підприємств (рис. 1).

Зниження темпів приросту первісної вартості основних засобів до попереднього року спостерігається у 2009 році (23,94%), 2011 році (11,25%), 2013 році (13,7%). У 2015 році спостерігається зниження первісної вартості основних засобів на 44,44%. Індекс росту залишкової вартості основних засобів має

високі значення у 2009 році по відношенню до 2008 року (127,67%) та у 2015 році по відношенню до 2014 року (133,98%). Таким чином, простежується поступове зниження темпів росту вартості основних засобів підприємств з 2010 року. При цьому ступінь зносу основних засобів за 2007–2014 роки постійно збільшується, але з 2015 року спостерігається його зменшення до 60,1%, що пояснюється врахуванням змін, що відбулись у зв'язку з прийняттям Постанови Кабміну України «Про утворення ПАТ «Українська залізниця»» № 200 щодо передачі/надходження та оцінки основних засобів.

З урахуванням ролі та значення основних засобів для довгострокового функціонування та розвитку підприємств необхідність удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств пояснюється:

- зміщенням акценту аналізу з внутрішнього на зовнішнє бізнес-середовище, в якому розвивається або передбачає розвиватися підприємство;
- збільшенням швидкості прийняття управлінських рішень щодо зміни зовнішнього бізнес-середовища;
- необхідністю продуманого взаємозв'язку між оперативним та стратегічним напрямками діяльності підприємства, оскільки облік, аналіз і контроль, досягнення стратегічних цілей і задач відображаються в конкретній системі показників;

Рис. 1. Індеси росту первісної та залишкової вартості основних засобів підприємств України за 2008–2016 роки

Примітка: 1) не включено вартість основних засобів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; 2) враховано зміни, що відбулись у зв'язку з прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»» від 25 червня 2014 року № 200 щодо передачі/надходження та оцінки основних засобів

Джерело: розраховано за даними [12]

– розширенням методів аналізу основних засобів з метою забезпечення довгострокового функціонування та розвитку підприємства; удосконаленням системи показників, які характеризують ефективність використання основних засобів для цілей обліку, аналізу, а також відповідність їх тактичним і стратегічним тенденціям;

– вдосконаленням концепції обліку та аналізу під час управління основними засобами, їх складовими та їх динамікою;

Стратегічне управління основними засобами підприємства є управлінською діяльністю, що забезпечує досягнення довгострокових цілей та вирішення довгострокових завдань на основі активізації наявного потенціалу розвитку та врахування впливу мінливого зовнішнього середовища.

Тактичне управління основними засобами підприємства передбачає досягнення поточних цілей та вирішення поточних завдань, пов'язаних з ефективним використанням засобів праці, які перебувають в розпорядженні суб'єкта господарювання, на основі реалізації його внутрішніх можливостей. При цьому практично не враховується вплив мінливого зовнішнього середовища.

Інформація про основні засоби здатна вплинути на прийняття низки управлінських рішень стратегічного й тактичного характеру (табл. 1).

Основні міждисциплінарні знання, що застосовуються для організації взаємодії стратегічного й тактичного управління осно-

вними засобами підприємства, представлені на рис. 2.

Система обліково-аналітичного забезпечення відіграє одну з ключових ролей у функціонуванні системи управління, забезпечуючи взаємодію різних рівнів управління, структурних підрозділів, реагуючи на зовнішні та внутрішні зміни.

Згідно з визначенням М.А. Вахрушиної обліково-аналітична система управління – це система збору, обробки та передачі фінансової та нефінансової інформації, необхідна управлінському персоналу для контролю за виробничо-економічною діяльністю підприємством та планування її, вимірювання та оцінювання отриманих результатів [4, с. 27]. Г.В. Савицька вважає, що обліково-аналітична система управління підприємством представлена сукупністю інформаційного (планові, облікові та позаоблікові джерела) та методичного забезпечення (методи і методики аналізу) діяльності підприємства [9, с. 55].

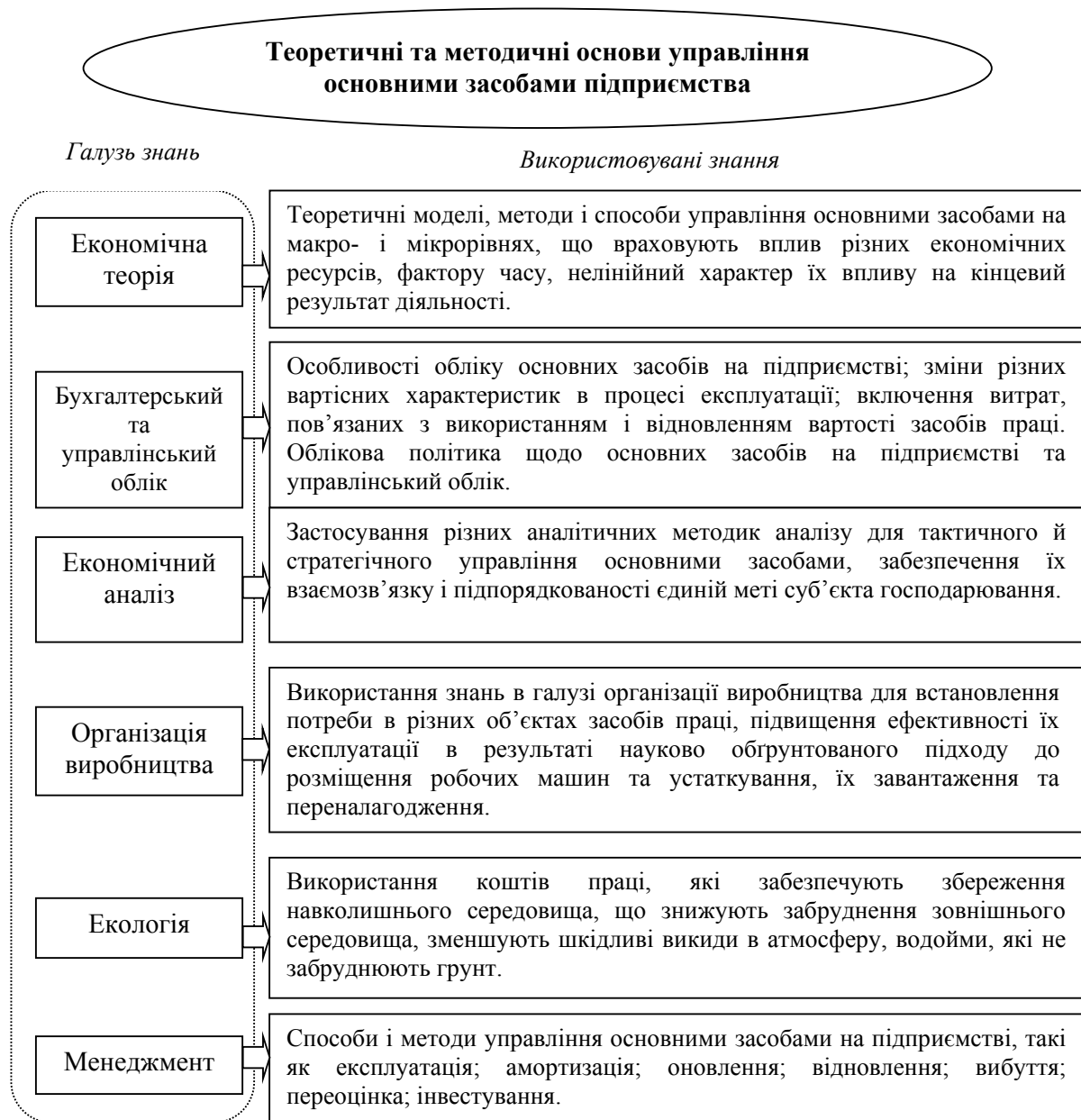
Обліково-аналітичне забезпечення – це інтегрована система, що включає бухгалтерський облік (фінансовий, управлінський, стратегічний), аналіз (фінансовий, управлінський, стратегічний, аудит (зовнішній та внутрішній)) діяльності підприємства в розрізі бізнес-процесів і центрів відповідальності з метою прийняття управлінських рішень щодо вдосконалення виробництва, зниження витрат і підвищення ефективності використання ресурсів (зокрема, основних засобів) для забезпечення довгострокового функці-

Таблиця 1

Відмінності між стратегічним і тактичним управлінням основними засобами підприємства

Порівняльна ознака	Тактичне управління основними засобами	Стратегічне управління основними засобами
Підпорядкованість управління	Стратегічне управління основними засобами	Стратегічне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства
Цілі і завдання	Короткострокові (поточні)	Довгострокові (стратегічні)
Способи досягнення цілей і рішення задач	Реалізація внутрішніх можливостей	Активізація наявного потенціалу розвитку
Характер розв'язуваних завдань	Повторювані	Нові, неповторювані
Оцінка результативності	Підвищення ефективності	Досягнення перспектив розвитку та намічених темпів зростання
Фактор часу	Не враховується	Враховується
Рівень ризику	Мінімальний	Допустимий
Виникнення основних факторів впливу	Внутрішнє середовище	Зовнішнє оточення

Джерело: сформовано автором на основі джерел [4; 8; 9; 11; 13]

Рис. 2. Основні міждисциплінарні знання, що застосовуються для організації взаємодії стратегічного й тактичного управління основними засобами підприємства

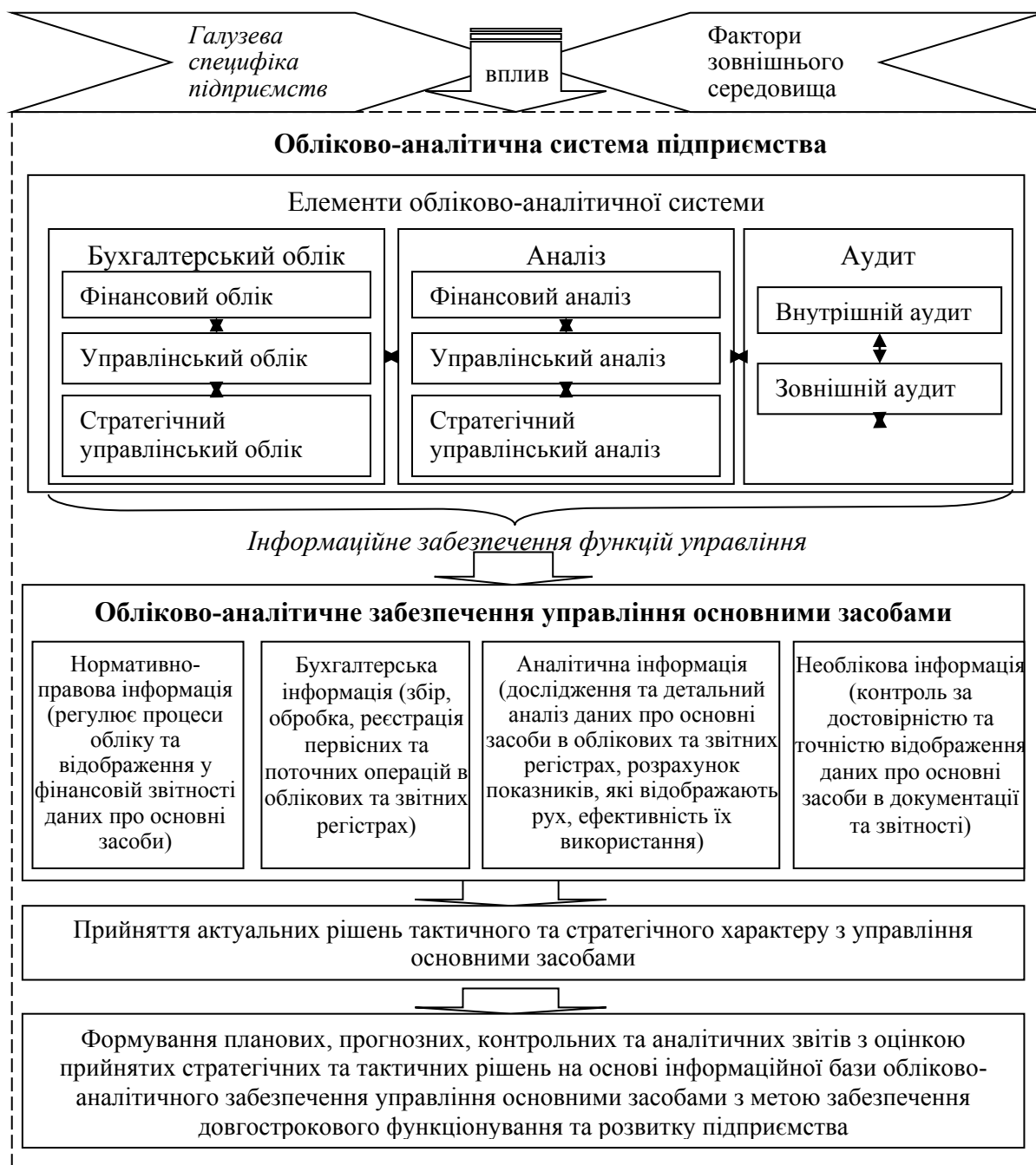
Джерело: розроблено автором

онування та розвитку підприємства. Тобто обліково-аналітичне забезпечення слід розглядати як інструмент для підвищення ефективності управління підприємством.

Основою обліково-аналітичної системи є три взаємопов'язані та взаємозалежні базові елементи (бухгалтерський облік, аналіз господарської діяльності, аудит), які поділяються на структурні складові, які генерують інформацію залежно від поставлених цілей. За допомогою взаємодії управлінських функцій в обліково-аналітичній системі формується обліково-аналітичне забезпечення управ-

ління основними засобами (рис. 3). В системі обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства формуються певні види фінансової та нефінансової інформації, які є основними джерелами даних, що використовуються під час прийняття управлінських рішень тактичного та стратегічного характеру.

Інформація першого виду – нормативно-правова інформація, яка представлена законодавчими і нормативними актами, методичними рекомендаціями та організаційно-економічною документацією підприєм-

Рис. 3. Схема функціонування обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства

Джерело: розроблено автором

ства. Цей вид інформації визначає процес обліку та управління (тактичного та стратегічного) основними засобами підприємства.

Інформація другого виду – дані бухгалтерського обліку, які формуються в системі реєстрів обліку та різних видів звітності (фінансової, управлінської, стратегічної). Цей вид інформації становить ліву частку всієї одержуваної інформації. Інформація бухгалтерського обліку є незамінною інформацією

під час розроблення управлінських рішень щодо основних засобів, істотно впливаючи на задану стратегію.

Інформація третього виду – відомості аналітичного обліку, що характеризують структуру, склад, рух, ефективність використання основних засобів та вплив на показники фінансового стану підприємства.

Інформація четвертого виду – необлікова інформація, що відображає достовірність

обліку первинних операцій з основними засобами в облікових та звітних регістрах і групуються у виробничих, технічних, маркетингових, контрольних, аудиторських, інвестиційних та інших звітах.

Дані, які генеруються інформаційними блоками обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами, систематизуються і доповнюються бухгалтерськими відомостями, а також використовуються для розроблення внутрішньо фірмових стандартів щодо вдосконалення процесу обліку, аналізу та внутрішнього аудиту основних засобів.

Інформація про основні засоби, сформована в системі обліково-аналітичного забезпечення має задовольняти конкретні потреби управління залежно від характеру та рівня прийнятих рішень. Оскільки необхідна інформація формується з різних джерел, то для можливості її використання в інформаційній системі вона має відповідати вимогам і принципам, серед яких слід назвати такі:

- об'єктивність (інформація має об'єктивно відображати відомості про основні засоби на поточний момент і про перспективи їх змін);
- своєчасність (інформація має надходити до керівництва якомога швидше, тобто в момент появи в облікових регістрах, управлінській та фінансовій звітності);
- аналітичність (інформація має відповідати управлінським потребам, дані про основні засоби мають надходити з таким рівнем деталізації, яка необхідна для вирішення поставлених завдань та цілей);

– єдність інформації, що надходить з різних джерел;

– релевантність (інформація має бути точною для прийняття рішень).

Врахування галузевої специфіки, внутрішніх та зовнішніх факторів під час формування обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства дасть змогу бухгалтерам-аналітикам сформулювати достовірну інформаційну базу для прийняття ефективних управлінських рішень тактичного та стратегічного характеру.

З урахуванням класифікації управлінських функцій за О.М. Волковою розрізняють функції, які покликані забезпечити організацію інформаційних потоків, і функції, які визначають зміст інформаційних потоків [14]. Спираючись на це положення, виділимо такі функції обліково-аналітичного забезпечення в галузі управління основними засобами підприємства (табл. 2).

В системі управлінського обліку міститься значна кількість інформації, яка корисна для прийняття стратегічних управлінських рішень. На рис. 4 запропоновано проект постановки стратегічного управлінського обліку основних засобів з метою забезпечення довгострокового функціонування та розвитку підприємства.

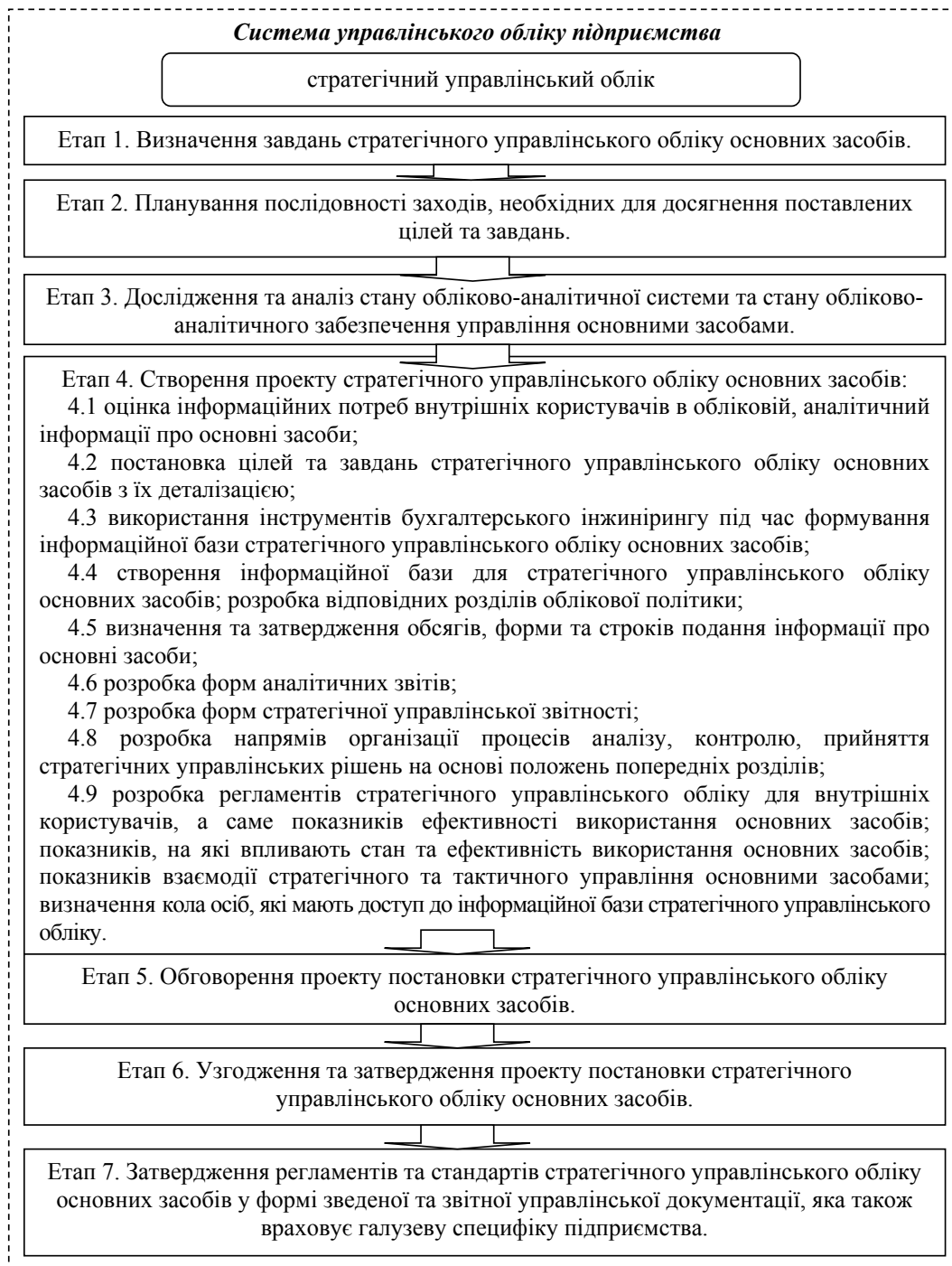
На першому етапі формуються цільові завдання стратегічного управлінського обліку основних засобів з метою забезпечення довгострокового функціонування та розвитку підприємства. Ці дії передбачають проведення дослідницьких заходів зі збору інформації про

Таблиця 2

Функції обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємства

Група функцій	Функції управління	Характеристика функції
Функції, що забезпечують організацію інформаційних потоків	інформаційне забезпечення	Надання інформації про статті основного капіталу з метою оцінки, аналізу та управління основними засобами.
	аналіз	Надання докладної прозорої інформації користувачам з метою виявлення проблем в політиці управління основними засобами задля довгострокового функціонування та розвитку підприємства.
	планування	Прогнозування та облік можливих змін у складі та структурі основних засобів.
Функції, що визначають зміст інформаційних потоків	організація	Організація документообігу, розробка регламенту формування управлінської звітності, стратегічної управлінської звітності.
	контроль	Здійснення контролю над рухом і збереженням основних засобів.
	облік	Відображення фактів господарського життя з метою визначення змін в структурі і динаміці основних засобів.

Джерело: розроблено автором на основі джерела [14]

Рис. 4. Алгоритм постановки стратегічного управлінського обліку основних засобів підприємства

Джерело: розроблено автором

діяльність підприємства, специфіки діяльності, оцінці ступеня впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, можливих загроз і ризиків. Підсумком першого етапу є складання приблизного плану завдань і робіт.

На другому етапі проводиться планування послідовності заходів, необхідних для досягнення поставлених цілей і завдань, а саме

дослідження чинної законодавчої бази бухгалтерського обліку, методик управлінського обліку; вибір концепцій аналізу, контролю; створення варіантів планових методик. Також затверджується необхідна до розробки документація для досягнення цілей стратегічного управлінського обліку, складається план робіт щодо введення стратегічного управлінського

обліку основних засобів в практичну діяльність підприємства.

На третьому етапі вивчається та аналізується поточний стан обліково-аналітичної системи підприємства, детально досліджується функціонування її підсистеми, а саме обліково-аналітичного забезпечення управління основних засобів. Виявляються переваги та недоліки роботи цих систем, конкретизуються шляхи їх вдосконалення, складаються варіанти дій, розробляються послідовні системні плани.

На четвертому етапі розробляється проект стратегічного управлінського обліку основних засобів, що враховує спеціалізацію підприємства.

На п'ятому етапі проводиться обговорення проекту постановки стратегічного управлінського обліку основних засобів на зборах співробітників фінансових відділів або зборах співробітників бухгалтерії. Обґрунтовуються потрібність і своєчасність застосування положень стратегічного управлінського обліку основних засобів, їх ефективність і ступінь впливу на фінансові результати звітного і наступного періоду, фінансовий стан підприємства.

На шостому етапі проводяться узгодження та затвердження проекту постановки стратегічного управлінського обліку основних засобів. Підписуються відповідні розпорядчі накази про призначення відповідальних осіб, додаткове навчання співробітників бухгалтерії, визначаються суми на фінансування підготовки та ведення стратегічного управлінського обліку основних засобів на підприємстві.

На сьомому етапі керівництвом затверджуються розроблені регламенти функціонування стратегічного управлінського обліку основних засобів та форми документального забезпечення. Вносяться зміни в положення облікової політики. Ці дії оформляються наказами внутрішнього порядку.

Відмінною особливістю постановки стратегічного управлінського обліку основних засобів на підприємствах є використання методики управлінського обліку, а також інструментів бухгалтерського інжинірингу. Елементи інжинірингу спрямовані на накопичення та угруповання необхідних даних для інформаційного оснащення і систематизації процесу управлінського обліку основних засобів. Наприклад, формується деталізована інформаційна платформа з проектами проміжних та підсумкових показників; варіантами альтернатив управління; аналізом відібраних

альтернатив; вибором конкретного рішення і контролем за його доцільністю, своєчасністю, законністю та ефективністю для досягнення певної мети. Використання інструментів бухгалтерського інжинірингу під час постановки стратегічного управлінського обліку основних засобів синтезує проектні та системні підходи. Це дає змогу забезпечити прозорість інформаційних даних на всіх рівнях управління.

Для раціональної організації процесу аналізу формування та використання основних засобів аналітикам необхідно більш деталізовано вибудовувати механізм послідовних дій у вигляді загальної системи аналізу основних засобів, що поєднує елементи фінансового, управлінського, стратегічного аналізу, представлено на рис. 5.

Для формування деталізованої інформації в обліково-аналітичному забезпеченні управління основними засобами, крім використання положень фінансового аналізу, необхідно залучати робочі аспекти управлінського аналізу, оскільки під час симбіозу цих видів аналізу відбивається дія всіх факторів, інформаційних потоків, їх взаємозв'язок та взаємозалежність. У зв'язку з цим алгоритм проведення аналізу основних засобів має такі структурні блоки.

Блок 1 формує відомості про динаміку складу, структуру, рух, ефективність використання основних засобів в рамках управлінського аналізу.

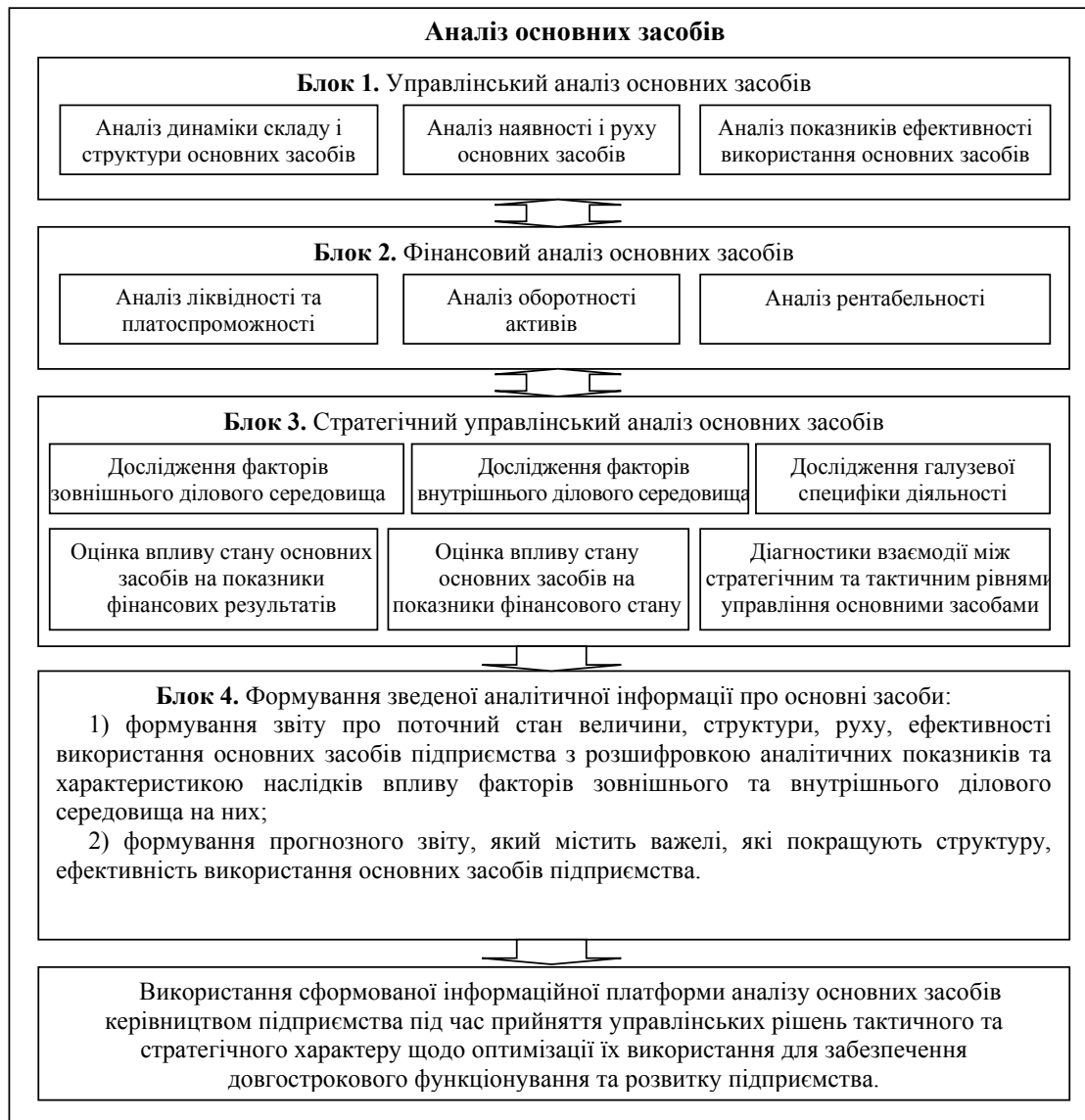
Блок 2 формує відомості про вплив основних засобів на показники фінансового стану, фінансові результати діяльності в рамках фінансового аналізу.

Блок 3 генерує інформацію про зміни (фактори) зовнішнього та внутрішнього ділового середовища, позначаючи ступінь їх впливу на основні засоби в рамках стратегічного управлінського аналізу, забезпечуючи розширений аналіз стану основних економічних ресурсів підприємства. Одними з інструментів стратегічного аналізу внутрішнього ділового середовища підприємства можуть бути модель Р.М. Гранта [15] та VRIO-аналіз [16].

Для діагностики взаємодії між стратегічним та тактичним рівнями управління основними засобами можуть бути використані певні залежності [13]:

– управління процесом оновлення основних засобів підприємства може бути представлено виразом, який описує тенденцію зміни структури основних засобів підприємства та схильність суб'єкта господарювання до інтенсифікації виробничого процесу:

Рис. 5. Алгоритм проведення аналізу основних засобів

Джерело: розроблено автором

$$\Delta OZ(t) = \sum_{i=1}^n OZ_i^B, \quad (1)$$

де $\Delta OZ(t)$ – тенденція зміни вартості основних засобів; n – кількість різних видів основних засобів, поновлюваних на підприємстві; OZ_i^B – величина введених основних засобів i -го виду;

– управління процесом експлуатації основних засобів підприємства може бути представлено виразом, який описує тенденцію зміни фондівіддачі підприємства з точки зору внеску кожної виробничої структури (підрозділу) в її формування:

$$\Delta OZ(t) = \sum_{i=1}^n OZ_i \times ПВ_i, \quad (2)$$

де $\Delta OZ(t)$ – тенденція зміни величини фондівіддачі підприємства; n – кількість вироб-

ничих структур (підрозділів) підприємства; $FO(i)$ – величина фондівіддачі в i -й виробничій структурі (підрозділі); $ПВ_i$ – питома вага основних засобів в i -й виробничій структурі (підрозділі) підприємства;

– управління процесом амортизації основних засобів підприємства може бути представлено виразом, який описує тенденцію зміни структури формування амортизаційних відрахувань залежно від схильності суб'єкта господарювання до прискореного або уповільненого способу повернення фінансових коштів, вкладених в засоби праці:

$$A(t) = \sum_{i=1}^n A_i, \quad (3)$$

де $A(t)$ – тенденція зміни амортизаційних відрахувань; n – кількість амортизаційних

груп основних засобів або використовуваних способів амортизації; A_i – величина амортизаційних відрахувань, нарахованих для i -ї групи основних засобів або i -м способом нарахування амортизації.

Блок 2 передбачає складання розгорнутого звіту, що містить поточні аналітичні та прогнозні дані, отримані на основі результатів дослідження інформації з блоків управлінського та фінансового аналізу основних засобів.

Ефективність обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами залежить від своєчасного усвідомлення управлінським персоналом важливості організації стабільної та послідовної роботи обліково-аналітичної системи та своєчасного обліку, аналізу та комплексної взаємодії всіх видів інформації (нормативно-правова, фінансово-аналітична, необлікова), галузевих особливостей і факторів, що беруть участь у розробленні та здійсненні управлінських рішень на тактичному та стратегічному рівнях.

Висновки з цього дослідження. В ході дослідження обґрунтовано, що система обліково-аналітичного забезпечення відіграє одну з ключових ролей у функціонуванні системи управління, забезпечуючи взаємодію різних структурних підрозділів, реагуючи на зовнішні та внутрішні зміни. Доведено, що обліково-аналітичне забезпечення управ-

ління основними засобами на підприємствах сприятиме:

- підвищенню якості та розширенню області застосування облікової та аналітичної інформації;

- формуванню та поданню користувачам актуальної та достовірної управлінської звітності;

- підготовці дієвих управлінських рішень із забезпечення довгострокового функціонування та розвитку підприємства;

- оперативній реакції на зовнішні та внутрішні зміни;

- підвищенню стабільності фінансово-господарської діяльності.

Доведено, що стратегічний управлінський облік значно розширює сферу своєї дії в інформаційному забезпеченні стратегічного управління основними засобами підприємства. Запропонований алгоритм проведення аналізу основних засобів сприятиме наданню релевантних, актуальних аналітичних даних користувачам для потреб управління на різних рівнях ієрархії.

Перспективою подальших досліджень є формування інформаційного забезпечення в системі внутрішнього аудиту, яка є бар'єром, що забезпечує заслін неефективному використанню фінансових, матеріальних та інших ресурсів, а також потужним фактором мобілізації внутрішньогосподарських резервів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: Теория, практика и интерпретация / пер. с англ. О.В. Скачковой и др. Москва: Финансы и статистика, 1996. 624 с.
2. Бондар М.І. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю. Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 13–16.
3. Бутинець Т.А. Основні засоби: точка зору економіста. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 2 (23). С. 22–36.
4. Вахрушина М.А., Сидорова М.И., Борисов Л.И. Стратегический управленческий учет. Москва: Рид Групп, 2011. 192 с.
5. Ершова Н.Ю. Формування системи фінансових індикаторів для оцінки фінансового стану підприємств промисловості (на прикладі підприємств машинобудування). Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. Вип. 233. Т. V. Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. С. 1263–1272.
6. Когденко В.Г. Методология и методика экономического анализа в системе управления коммерческой организацией: монография. Москва: Юнити-Дана, 2008. 543 с.
7. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів. Фінанси, облік і аудит: збірник наукових праць. URL: www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/index.html.
8. Мних Є.В. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації. Бухгалтерський облік і аудит. 2006. № 1. С. 55–61.
9. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учебник. 3-е изд., доп. и перераб. Москва: ИНФРА-М, 2010. 350 с.
10. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект / пер. с англ.; под ред. Я.В. Соколова. Москва: Финансы и статистика, 2004. 416 с.
11. Шайкан А.В. Бухгалтерський облік у прийнятті управлінських стратегічних рішень : монографія. Київ: КНЕУ, 2009. 303 с.

12. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Аналіз господарської діяльності: теорія і практикум : навч. посіб / укл. Н.Ю. Єршова, О.В. Портна. Львів: Магнолія 2006, 2015. 312 с.
14. Волкова О.Н. Управленческий учет: учебник. Москва: ТК Велби, Проспект, 2007. 472 с.
15. Грант Р.М. Ресурсная теория конкурентных преимуществ: практические выводы для формулирования стратегии. Вестник СПбГУ. Сер. 8 «Менеджмент». 2003. Вып. 3. С. 47–75.
16. Barney J.B. Gaining and sustaining competitive advantage. Pearson Prentice Hall, 2007.

REFERENCES:

1. Bernstayn L.A. (1996) Analiz finansovoy otchetnosti: Teoriya, praktika i interpretatsiya [Analysis of financial statements: Theory, practice and interpretation]. – Moskva: Finansy i statistika [in Russian].
2. Bondar M.I. (2010) Oblikovo-analitychna informatsiia v upravlinni pidpriemnytskoiu diialnistiu [Accounting and analytical information in the management of entrepreneurial activity] Zb. nauk. prats Ternopil'skoho nats. ekon. un-tu «Ekonomichniy analiz» – Coll. sciences works of the Ternopil nation. econ Un “Economic Analysis”, 6, 13–16 [in Ukrainian].
3. Butynets T.A. (2012) Osnovni zasoby: tochka zoru ekonomista [Fixed assets: an economist's point of view] Problemy teorii ta metodologii bukhgalterskoho obliku, kontroliu i analizu – Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis, 2 (23), 22–36 [in Ukrainian].
4. Vakhrushina M.A., Sidorova M.I., Borisov L.I. (2011) Strategicheskiy upravlencheskiy uchet [Strategic Management Accounting]. – Moskva: Rid Grupp [in Russian].
5. Yershova, N.Yu. (2007) Formuvannia systemy finansovykh indyikatoriv dlia otsinky finansovoho stanu pidpriemstv promyslovosti (na prykladi pidpriemstv mashynobuduvannia) [Formation of a system of financial indicators for assessing the financial condition of industrial enterprises (for example, enterprises of mechanical engineering)] Ekonomika: problemy teorii ta praktyky: Zb. nauk. prats – Economics: The Problems of Theory and Practice: Coll. sciences works, 233, 1263–1272 [in Ukrainian].
6. Kogdenko V.G. (2008) Metodologiya i metodika ekonomicheskogo analiza v sisteme upravleniya kommercheskoy organizatsiyei [Methodology and methodology of economic analysis in the management system of a commercial organization]. – Moskva: Yuniti-Dana [in Russian].
7. Maksymenko A.V. (2009) Problemnii pytannia obliku osnovnykh zasobiv [Problematic issues of accounting for fixed assets] Finasy, oblik i audyt: Zbirnyk naukovykh prats – Fees, Accounting and Audit: Collection of Scientific Papers. Retrieved from: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/index.html [in Ukrainian].
8. Mnykh Ye.V. (2006) Suchasnyi ekonomichniy analiz: pytannia metodologii ta orhanizatsii [Modern economic analysis: the question of methodology and organization] Bukhgal'terskiy oblik i audit – Accounting and auditing, 1, 55–61 [in Ukrainian].
9. Savitskaya G.V. (2010) Analiz proizvodstvenno-finansovoy deyatel'nosti sel'skokhozyaystvennykh predpriyatiy [Analysis of production and financial activities of agricultural enterprises]. – Moskva: INFRA-M [in Russian].
10. Khorngren Ch.T., Foster. D. (2004) Bukhgalterskiy uchet: upravlencheskiy aspekt [Accounting: Management Aspect]. – Moskva: Finansy i statistika [in Russian].
11. Shaikan A.V. (2009) Bukhgal'terskiy oblik u pryiniatti upravlinskykh stratehichnykh rishen [Accounting in making managerial strategic decisions]. – Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
12. Ofitsiyniy sait derzhavnoi sluzhby statystyky [Official site of the State Statistics Service] ukrstat.gov.ua/ Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
13. Yershova N.Yu, Portna O.V. (2007) Analiz hospodarskoi diialnosti: teoriia i praktykum [Business Analysis: Theory and Practice]. – Lviv: Mahnoliia 2006 [in Ukrainian].
14. Volkova O.N. (2007) Upravlencheskiy uchet [Managerial Accounting]. – Moskva: TK Velbi, Prospekt [in Russian].
15. Grant P.M. (2003) Resursnaya teoriya konkurentnykh preimushchestv: prakticheskie vyvody dlya formulirovaniya strategii [Resource theory of competitive advantages: practical conclusions for formulating a strategy] Vestnik SPbGU. “Menedzhment” – Bulletin of St. Petersburg State University. Ser. “Management”, 3, 47–75 [in Russian].
16. Barney J.B. (2007) Gaining and sustaining competitive advantage. Pearson Prentice Hall.